

Talousarvion ja -suunnitelman laadintaohje vuosille 2024–2027

jakelu: palvelualueet ja tytäryhtiöt

Kunnanhallituksen alustava talousarvio-suunnitelma

- Toimintakate -56 milj. euroa on 7,7 % vuoden 2023 muutettua talousarviota heikempi. Vuoden 2023 tilinpäätösennusteeseen nähden toimintakate heikkenee 2,9 %.
- Verotulojen ennakoidaan heikkenevän -4,5 %, tilinpäätösennusteeseen 2023 verrattuna, ollen yhteensä 52,2 milj. euroa.
- Valtionosuuksien arvioidaan hieman kasvavan. Valtionosuudet ovat 15,3 milj. euroa.
- Vuosikate on 12,7 milj. euroa, 604 € / asukas.
- Suunnitelmajoistojen määrä 9,1 miljoonaa euroa.
- Tilikauden tulos on arviolta 3,7 milj. €.
- Bruttoinvestointien määrä on 9,6 miljoonaa euroa.
- Kunnan lainakanta on vuoden 2024 lopussa 85 milj. euroa, ollen asukasta kohden 4 033 euroa.
- Palvelualueet laativat talousarvioesityksensä 2024 talousarvion palvelualuekohtaisen raamin mukaisesti.

Ulkoinen ja sisäinen kehys yhteensä

Hallintopalvelut:

Toimintatuotot 2 004 050 euroa
Toimintamenot -10 869 439 euroa
Toimintakate -8 865 389 euroa

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut:

Toimintatuotot 4 036 010 euroa
Toimintamenot -55 688 795 euroa
Toimintakate -51 652 785 euroa

Tekninen ja elinvoimapalvelut:

Toimintatuotot 22 964 754 euroa
Toimintamenot -18 993 349 euroa
Toimintakate 3 971 405 euroa

Kunta sisäinen ja ulkoinen yhteensä:

Toimintatuotot 29 004 814 euroa
Toimintamenot -85 551 583 euroa
Toimintakate -56 546 769 euroa

Kunta (ulkoinen) yhteensä:

Toimintatuotot 10 228 617 euroa
Toimintamenot -66 235 332 euroa
Toimintakate -56 006 715 euroa

Aikataulut

Lautakuntien talousarvioehdotukset tulee toimittaa kunnanhallitukselle viimeistään 29.9.2023 mennessä.

Tytäryhtiöiden materiaali palautetaan 29.9.2023 mennessä kunnanhallitukselle.

Kunnanjohtajan ehdotus talousarvioksi julkaitaan arviolta 30.10.2023.

Kunnanhallitus käsittelee talousarviota 31.10.2023 ja 6.11.2023.

Kunnanvaltuusto päättää veroprosenteista sekä lopullisesta talousarviosta vuodelle 2023 14.11.2023.

Käyttösuunnitelmat ovat valmiina 31.12.2023 mennessä.

Taloussuunnittelun tehtävät ja periaatteet

Talousarvion laadintaperusteena on valtuuston hyväksymä kuntastrategia. Kuntastrategiasta johdetaan talousarvion eri tulosalueille toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet.

Sitovat tavoitteet kuntastrategian toteuttamiseksi suunnitelmakaudella 2024–2027

Asetettujen tavoitteiden tulee keskeisesti tukea ja edesauttaa kunnan strategisten tavoitteiden saavuttamista ja huomioida riskienhallintaan liittyvät näkökohdat ja kysymykset.

Tavoitteita voidaan asettaa seuraavista näkökulmista:

- vastaavat kuntalaisten ja asiakkaiden tarpeisiin
- kehittävät palvelujen saatavuutta ja vaikuttavuutta
- kehittävät kunnan palveluja ja toimintaprosesseja

- ovat realistisia suhteessa kunnan voimavaroihin ja ovat kunnan omin toimenpitein saavutettavissa
- edistävät kunnan menestymistä tehtävissään
- huomioivat ja parantavat riskienhallintaa
- ovat mitattavissa

Talousarvion laskentaperusteet

Palvelualueet laativat talousarvion 2024 vuodelle ja taloussuunnitelman vuosille 2025–2027.

Taloussuunnitelmassa tulee huomioida toiminnan muutokset ja investointien käyttötalousvaihtokutukset.

Kunta-alan yleinen virka- ja työehtosopimus 2022-2025 astui voimaan 1.3.2022. Talousarvion valmistelua varten tulevan sopimuskauden palkkatarkoituksen vaikutus vuoden 2023 palkkoihin on arvioitu olevan noin 3 % vuonna 2024 verrattuna talousarvioon 2023.

Henkilöstömenojen kasvua suunnitelmavuosille 2025–2027 on arvioitu 2 %.

Sivukulujen maksuprosentit vahvistetaan lopullisesti loppuvuonna 2023. Budjetin laadinnassa käytetään aluksi 2023 lukuja:

- Kevan eläkemaksu (JuEl) 16,35 % (sis. palkkaperusteinen eläkemaksu, työkvyttömyyseläkemaksu)
- Eläkemenoperusteinen maksuosuus muutuu tasausmaksuksi. Tämä on arvioitu Kevan tasauslaskelman mukaisesti.
- Työnantajan sosiaaliturvamaksu 1,53 %
- Työttömyysvakuutusmaksu 2,06 %
- Tapaturmavakuutusmaksu 0,14 %
- Muut sosiaalivakuutusmaksut 0,03 %

Palvelualueet eivät itse budjetoi sivukuluja, vaan ne tulevat keskitetysti budjettiin Raಿಂದancen automaattilaskennan kautta, yllä olevan mukaisesti.

Menojen arvioinnissa on huomioitu merkittävä kustannustason kasvu niissä kuluierissä, joissa kustannukset ovat tänä vuonna kasvaneet.

Muissa menoerissä ei ole mukana indeksikorotuksia vaan menot on tarkasteltu vuoden 2023 ennusteiden pohjalta.

Henkilöstösuunnitelma

Talousarvion- ja henkilöstösuunnitelman liitteeksi laaditaan henkilöstösuunnitelma. Henkilöstöjohtaja lähettää suunnitelman laatimiseksi erillisen ohjeen. Henkilöstösuunnitelma on osa talousarvioehdotuksen sisältöä ja se laaditaan myös suunnitelmavuosille.

Käyttötalous ja tulosalueiden valmistelu

Tulosalueiden valmistelu

Numeraalinen osa

Toimielinten talousarvioehdotukset esitetään tulosalueittain toimintatuotot ja –kulut (ulkoiset ja sisäiset) sekä toimintakate muodossa.

Suunnitelmavuodet 2025–2027

Suunnitelmavuosien 2025–2027 pohjana käytetään talousarviovuotta 2024. Suunnitelmavuosille merkitään tulo- ja kustannusmuutokset edelliseen vuoteen verrattuna. Suunnitelmavuosien rahanarvona käytetään 2024 vuotta, jotta vertailukelpoisuus säilyy.

Talousarviovuoden ohella myös suunnitelma- vuosien huolellisella suunnittelulla on iso merkitys pitkäjänteisen suunnittelutyön kannalta.

Tekstiosa

Talousarviossa esitetään seuraavat (1–3) kohdat:

1. Palvelualueen palvelusuunnitelma (-ajatus)
 - palvelusuunnitelmassa esitetään kunta-laisten hyvinvointia koskevat tavoitteet ao. tehtäväalueella. Palvelusuunnitelmassa esitettävät tavoitteet

ohjaavat tehtäväkohtaista tavoiteasettelua.

- Sisällytä palvelusuunnitelmaan mukaan palvelualueen henkilöstömäärä.
2. Tulosalueen palveluajatus ja toimintaympäristön muutokset suunnitelmakaudella
 - tulosalueen palveluajatus lyhyesti ja vuoden 2023 toiminnan painopisteet
 - merkittävät lainsäädännön muutokset
 - merkittävät toiminnalliset muutokset
 - millaisia riskejä tai epävarmuustekijöitä mahdollisten tavoitteiden saavuttamiseen sisältyy ja millaisia toimenpiteitä tavoitteisiin pääseminen edellyttää.
 3. Suorite- ja tunnuslukutiedot kerätään lautakuntakäsittelyyn suoritteiden seurantaan varten. Niitä ei esitetä talousarviokirjan liitteenä. Suorite- ja tunnuslukutietojen keräämisessä tulee ottaa huomioon strategia ja niitä tukevat tavoitteet.

Maksut ja taksat

Palvelualuekohtaiset maksut ja taksat tulee päivittää vastaamaan kustannustason muutosta. Tarkistusperusteena käytetään viranomaispäätöksiä ja –määräyksiä sekä omakustannus perustetta.

Sisäiset vuokrat ja ateria- ja puhtauspalvelut

Tekninen ja elinvoimapalvelualue on valmistellut sisäiset vuokrat, sekä ateria- ja puhtauspalvelujen sisäiset laskutukset suoraan talousarvioon ja käyttösuunnitelmiin ja ne viedään raivancen järjestelmään sisäisinä erinä.

Sisäinen vuokra sisältää tällä hetkellä pääomavuokraosuuden ja ylläpitovuokran osuuden. Pääomavuokraosuus sisältää korkokustannuksen 4 % rakennuksen tekniselle arvolle sekä korjausvastuun 1,75 % rakennuksen jälleenhankinta-arvolle. Ylläpitovuokra muodostuu kunnossapidosta, kiinteistönhoidosta, käyttökuiluista ja muista käyttäjäkohtaisista kuluista. Siivouspalvelut budjetoidaan ja laskutetaan

erikseen.

Keittiöille ja toimipisteille tehdään oma budjetti, jossa arvioidaan tuotettava suoritemäärä ja sen perusteella määräytyy yksikkökohtainen yksikköhinta. Yksikköhinnan ja suoritemäärän perusteella lasketaan yksikön ruokailupalvelujen ostomäärä vuodelle 2024.

Investoinnit

Käyttöomaisuushankinnan arvonnisäveroton raja on 10 000 €, tätä pienemmät hankinnat merkitään käyttömenoiksi. Hankkeen toteutuksen viivästyessä talousarvioon varattu käyttämätön määräraha voidaan siirtää seuraaville vuosille talousarviokäsittelyn yhteydessä.

Lautakuntien käyttösuunnitelma

Käyttösuunnitelma on talousarvioon sisältyvä yksityiskohtainen, tulosityksikkökohtainen vuosibudjetti, joka muodostuu numeraalisesta ja kirjallisesta osasta. Talousarvion ja käyttösuunnitelman tulee olla yhtäpitävät ja sen varmistamiseksi ne valmistellaan yhtäaikaaisesti.

Palvelualueita kehoitetaan valmistelevaan talousarviota niin että siitä saadaan samalla muodostettua tulosityksikkökohtainen käyttösuunnitelma. Kustannuspaikkataso on alin kustannustaso, jolle talousarvion ja käyttösuunnitelman tuloarviot ja määrärahat kohdennetaan.

Tulosityksikön tavoitteet, toimintasuunnitelma sekä toimintaympäristön määrä ja henkilöstö

Tulosityksiköiden tavoitteet perustuvat ylemmän tason tulosaluetavoitteille tukien niiden toteuttamista. Tulosityksiköiden tavoitteissa korostuu toiminnan operatiivinen ohjaaminen ja organisaation toiminnan johtaminen, tulosityksikkökohtaiset tavoitteet ovat osaltaan työnjohdollisia.

Käyttösuunnitelma ja talousarvio tuottavat taloussuunnitteluun, päätöksentekoon ja talousseurantaan toisiaan täydentävää informaatiota organisaation toiminnasta. Valtuuston

tulosaluetavoitteet tarkentuvat alemman tason tavoitteissa ja edelleen esimies- ja alaiskeskusteluissa.

Tytäryhtiöt

Kunnan tytäryhtiöiden tulee esittää toiminta-ajatus ja tehtävät, tavoitteet sekä erikseen pohjamateriaalissa mainitut tunnusluvut suunnitelmavuosien 2024–2027 osalta.

Liitteet

Talousarviopohjat toimialoille (Teams - talousarvio – talousarvio 2024-kansiossa)

Investointisuunnitelma (Teams – talousarvio – talousarvio 2024-kansiossa)

Talousarviopohjat konserniyhtiöille

Yhteyshenkilö

Katri Kotila

controller

puh. 040 314 6799

katri.kotila@mantsala.fi

Jakelu

Hannu Laurila

Esa Siikaluoma

Riitta Samola

Juha Tynjä

Vesa Gummerus

Timo Ahvo

Janne Mäkinen

Anna-Liisa Liettyä

Vuokko Leirimaa

Karoliina Purola

Mika Pynttari

Pertti Palmroos

Soile Karhinen

Terhi Kerttula

Jarkko Hämäläinen

Tiina Hast

Nivos–konserni / Marko Ahl ja Helena Perämäki

Mäntsälän Kodit Oy / Rauni Ohvo ja Erja Salo

Mäntsälän Jäähalli Oy / Joni Ruotsalainen

Mäntsälän Yrityskehitys Oy / Juha Leinonen /

Tytti Auromaa

Mäntsälän Toimistotalo Oy / Rauni Ohvo